

เครื่องมือวัดความยากจนของประชากรในเขตเมือง และชนบท

ณัฐกาญจน์ สาสิงห์¹

สาสินี เทพสุวรรณ²

ธีรนุช ก้อนแก้ว³

สุวิสวัสดิ์ พึ่งสุข⁴

และพงษ์ศักดิ์ สกุลทักษิณ⁵

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความยากจนของคนในเขตเมืองและชนบท โดยสนใจประเด็นค่าการใช้จ่ายเกี่ยวกับห่วยและลอตเตอรี ค่าใช้จ่ายในการซื้อบุหรี่ยี่ และค่าใช้จ่ายในการดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้ข้อมูลของโครงการ “วิจัยบูรณาการเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างมีส่วนร่วมในภูมิภาคตะวันตก – การพัฒนาตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุข พ.ศ. 2548” ในจังหวัดชัยนาท

การวัดความยากจน พบว่า คนจนในชนบทมากกว่าคนจนในเมือง โดยกลุ่มที่มีความยากจนส่วนมากได้แก่ กลุ่มผู้หญิงในชนบท กลุ่มที่ไม่อยู่ในวัยแรงงานทั้งในชนบทและเมือง คนที่มีสถานภาพสมรส หม้าย/หย่า/แยก คนที่ไม่ได้รับการศึกษาในชนบท เกษตรกรทั้งในเมืองและชนบท (พิจารณาเฉพาะผู้ที่มีงานทำ) และผู้ที่ไม่เคยกู้ยืมในชนบท

ด้านค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ พบว่า ค่าใช้จ่ายด้านห่วยและลอตเตอรี คนในเขตเมืองจะมีค่าใช้จ่ายในด้านนี้มากกว่าคนในชนบท ส่วนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุหรี่ยี่ พิจารณาเฉพาะผู้ที่สูบ พบว่า คนในชนบทจะมีค่าใช้จ่ายในด้านนี้มากกว่า ส่วนค่าใช้จ่ายด้านการดื่ม พิจารณาเฉพาะผู้ที่มีค่าใช้จ่ายด้านนี้ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างคนในเมืองและในชนบท

ผลการศึกษาปัจจัยต่างๆที่ต่อความยากจน พบว่า ปัจจัยที่มีผล ได้แก่ การมีค่าใช้จ่ายในการซื้อห่วยหรือลอตเตอรี เพศ อายุ เขตที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรส หม้าย/หย่า/แยกกัน และการกู้ยืมเงินในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

¹ มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.)

² สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

³ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

⁴ นักวิจัยอิสระ

⁵ มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนานโยบาย (สวน)